

Η Μάνα στην ελληνική τέχνη

Έργα κορυφαίων δημιουργών που υμνούν την Ελληνίδα Μάνα...

Η μητέρα κατέχει το μεγαλύτερο ίσως χώρο της θεματογραφίας στην εικαστική δημιουργία. Για αιώνες η μητρότητα εξιδανικεύτηκε. Η δυαδική ταυτότητα της Γυναίκας και της Γυναίκας Μητέρας παραμένει μια συνεχής έμπνευσης για τους καλλιτέχνες.

Με αφορμή τη **Γιορτή της Μητέρας** παρουσιάζουμε δέκα έργα κορυφαίων Ελλήνων ζωγράφων που υμνούν τη μητρότητα. Έργα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της σύγχρονης ελληνικής δημιουργίας. Ξεκινώντας από τη μάνα του '21, τη μάνα της ελληνικής ηθογραφίας, της βουκολικής ζωής και φθάνοντας στην αστή μάνα του τέλους 20^{ου} αιώνα. Παρουσιάζονται έργα των **Θεόδωρου Βρυζάκη, Νικολάου Γύζη, Θεόφιλου, Γιώργου Ιακωβίδη, Επαμεινώνδα Θωμόπουλου, Δήμου Μπραέσα, Διαμαντή Διαμαντόπουλου, Δημήτρη Γαλάνη, Βάσως Κατράκη, Γιάννη Μόραλη.**

Θεόδωρος Βρυζάκης - «Παραμυθία»

Θεόδωρος Βρυζάκης (1814 - 1878), «Παραμυθία», 1847

Ο πατριάρχης της ελληνικής ζωγραφικής. Ο καλλιτέχνης που αποτύπωσε την επανάσταση του '21. Εδώ το πολύ γνωστό του έργο «Παραμυθία». Η μάνα παρηγορεί την κόρη που για τον αποχωρισμό με τον αγαπημένο της ή για κάποιο άσχημο νέο που έφθασε ή φοβάται ότι πιθανόν να έρθει;

«Η Παραμυθία» θεωρείται συνέχεια του έργου «Ο αποχωρισμός του νέου». Στο βάθος η Ακρόπολη που δεσπόζει στο σκληρό αττικό τοπίο. Δεξιά ο τσομπάνης στηριγμένος στο ραβδί φαίνεται να αγναντεύει προς την Ακρόπολη. Το κοπάδι δεν φαίνεται πουθενά. Μοιάζει κάτι να περιμένει. Ίσως κάποιο ευχάριστο μαντάτο για να το μεταφέρει στη θλιμμένη γυναίκα.

Γύζης Νικόλαος, «Ψυχομάννα - Καλομάννα»

Νικόλαος Γύζης (1842 - 1901), «Η ψυχομάννα - Καλομάννα», 1882

Κάτω από το εικόνισμα της βρεφοκρατούσας Παναγίας, η γυναίκα θηλάζει το ορφανό παιδί. Το κόκκινο πανωφόρι της συνδέει την ψυχομάννα με την Παναγία. Άλλωστε αυτό ο θεατής το «εισπράττει» και από το ήπιο, τρυφερό πρόσωπό της. Τα φωτισμένα ποδαράκια του παιδιού δείχνουν την ευτυχία του καθώς έχει αφεθεί στο μητρικό γάλα. Απέναντι ακριβώς η δυστυχία. Η ορφανή αδερφή του παιδιού κοιτά με πόνο, αλλά και ευγνωμοσύνη προς την αγκαλιά της γυναίκας. Η ελπίδα της ζωής είναι εκεί.

Θεόφιλος, «Η μάνα με το παιδί»

Θεόφιλος (1870 – 1934), «Η μάνα με το παιδί»

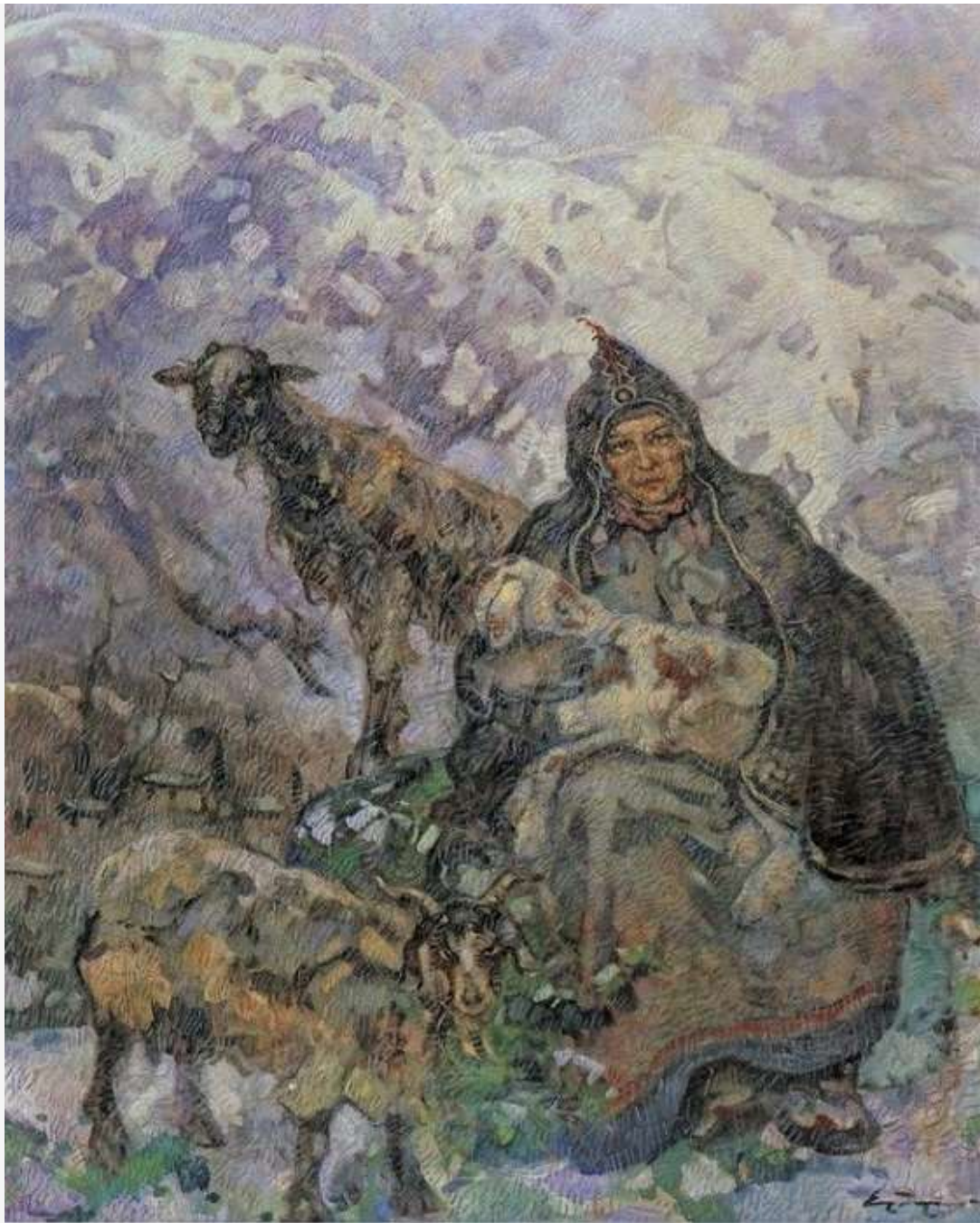
Το παιδί γυμνό μπροστά στο παρόν και το μέλλον του. Ο σταυρός που κρατά στο χέρι εργαλείο ζωής, σταυρός μαρτυρίου για το Γολγοθά που καλείται να ανέβει, αλλά και σύμβολο πίστης. Μην ξεχνάμε ότι είναι ζωγραφισμένο σε περίοδο τουρκοκρατίας. Το ζεστό κόκκινο σε συνδυασμό με το ανοιχτό καφέ, πορτοκαλί αγιογραφίας παραπέμπουν σε αγιογραφία, γαλήνη αλλά και μια κατάσταση ταπεινότητας. Ο κοινός στόχος στο βλέμμα του παιδιού και της μάνας ίσως μια ενατένιση στο μέλλον αλλά και αναμονή.

Γεώργιος Ιακωβίδης «Η μητρική στοργή»

Γιώργος Ιακωβίδης (1853 - 1932), «Η στοργή της μάνας», 1889

Έργο ζωγραφισμένο στο Μόναχο μετά τη γέννηση του μοναχογιού του. Δεν τον απασχολεί η απεικόνιση του παιδιού. Αναδεικνύει το μεγαλείο και την ομορφιά της μητρότητας. Φωτίζει όμως τόσο αριστοτεχνικά τη μάνα και το παιδί που τονίζει την αλληλεξάρτηση σ' αυτές της πρώτες μέρες ζωής του παιδιού. Το λιτό φόντο αναδεικνύει αποκλειστικά το κεντρικό θέμα του έργου. «Η στοργή της μάνας» είναι από τα πλέον δημοφιλή έργα για τη μητρότητα διεθνώς και έχει χρησιμοποιηθεί σε πολλές εκδόσεις και καμπάνιες.

Επαμεινώνδας Θωμόπουλος, «Η τσοπάνισσα»

Επαμεινώνδας Θωμόπουλος (1878 – 1976), «Η τσοπάνισσα»

Ένα βουκολικό, πολύ τρυφερό θέμα. Η τσοπάνισσα στο παγωμένο περιβάλλον του βουνού, παίρνει στην αγκαλιά της σαν μάνα το νεογέννητο κατσικάκι.

Τα χιονισμένα βουνά και το κατσικάκι στο άσπρο χιόνι και το φως. Η αγνότητα και οι κορφές που περιμένουν να τις σκαρφαλώσει το νεογέννητο. Πόσο έντονος συμβολισμός! Μια τρυφερή ζωγραφιά από έναν καλλιτέχνη που ύμνησε τη ζωή της ελληνικής υπαίθρου.

Διαμαντής Διαμαντόπουλος (1914 - 1995), «Μάνα με παιδί»

Διαμαντής Διαμαντόπουλος (1914 - 1995), «Μάνα με παιδί»

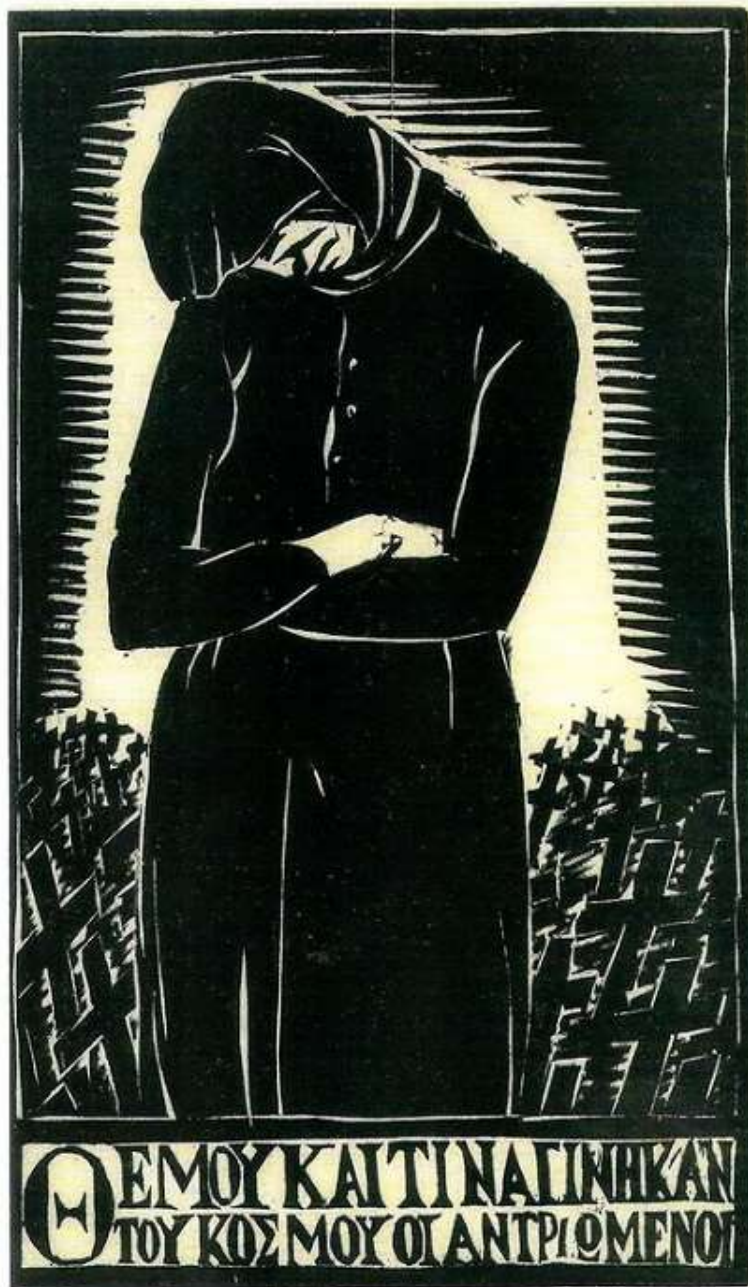
Ο ζωγράφος που πολλές φορές αποποιήθηκε την εμπορευματοποίηση της τέχνης του, παρουσιάζει μια δυνατή σχέση μάνας και παιδιού. Η μάνα με το παιδί αγκαλιά με το χρώμα της σάρκας σχεδόν ενιαίο να τονίζει το δεσμό. Η μητέρα με ένα σκούρο γαλάζιο φόρεμα καταπραϋντική και συμπονετική. Το παιδί στην αγκαλιά νιώθει ασφάλεια και το κόκκινο ρούχο του αποπνέει ένα εσωτερικό ενθουσιασμό, ζωτικότητα και παρόρμηση. Το τόπι στο χέρι δείχνει ότι σε λίγο θα κατέβει από την αγκαλιά για παιχνίδι, αλλά και βαθμιαίο απογαλακτισμό.

Δημήτρης Γαλάνης «Μητρότητα»

Δημήτρης Γαλάνης (1882 - 1966), «Μητρότητα», 1927

Η μάνα ως Παναγία. Ένα δημοφιλές μοτίβο. Μια από τις ωραιότερες ζωγραφικές του Δημήτρη Γαλάνη. Η μάνα καθώς ετοιμάζεται να θηλάξει το παιδί μοιάζει η σκέψη της να τρέχει ίσως στο μέλλον του παιδιού. Το μπλε ανοιχτό φόρεμα δείχνει ηρεμία της γυναίκας την ώρα του θηλασμού αλλά και την υγεία που διαχέεται σε όλο το περιβάλλον. Το ροδάκινο στο τραπέζι γνωστό σύμβολο της συνεχούς διαδικασίας της ζωής και της αθανασίας.

Βάσω Κατράκη: «Μάνα - θρήνος»

**Βάσω Κατράκη (1914 - 1988) «Θε μου και τι να γίνηκαν του κόσμου
οι αντριωμένοι»**

Η τραγική μάνα. Ένα δυνατό έργο της Βάσως Κατράκη εμπνευσμένο από το ποίημα της Ρένας Χατζηδάκη «Κατάσταση Πολιορκίας».

«Καθώς το παιδί, που σημαδεύεται απ' την πρώτη γνώση της μοναξιάς,
ο καιρός κι η απαντοχή θα κάνουνε συντρίμια την καρδιά μου
και θα 'χω χάσει για πάντα τους δρόμους, τους δρόμους μου,
σα θα μ' αφήσουνε να βγω από δω...»

Το ποίημα γράφηκε στις φυλακές Αβέρωφ στη διάρκεια της δικτατορίας.
Μελοποιήθηκε από τον Μίκη Θεοδωράκη.

Γιάννης Μόραλης: « Έγκυος Γυναίκα»

Γιάννης Μόραλης (1916 - 2009), «Έγκυος Γυναίκα», 1948

Το μαύρο φόρεμα της γυναίκας τονίζει τη γλυκύτητα και την αναμονή της γυναίκας που εγκυμονεί. Ένα φόρεμα που συμβολικά κρύβει το μυστήριο της ζωής, το μυστήριο της δημιουργίας. Η δύναμη και το μυστήριο της δημιουργίας με τη συμπαντική της διάσταση. Το μήλο που κρατά στο χέρι η γυναίκα ο καρπός του δένδρου της ζωής, αλλά και η μνήμη του πειρασμού και του προπατορικού αμαρτήματος. Από εκεί όμως ξεκίνησε η ζωή. Κάτω από τη μηλιά καθορίστηκε η μοίρα του ανθρώπου.

Δήμος Μπραέσας -Στοργή

Μπραέσας Δήμο (1880 – 1964), «Στοργή»

Ένας όχι πολύ γνωστός πίνακας. Πόσο τρυφερός, πόσο ανθρώπινος! Πώς η αγάπη, η τρυφερότητα και η στοργή ξεπερνούν τη φτώχεια και τις δυσκολίες! Αυτό το απαλό, το ζεστό, το γαλήνιο ροζ στον τοίχο, αναδεικνύει όλη την ατμόσφαιρα. Αγγίζει όλο το κορμό της μάνας σαν ένα σύννεφο ηρεμίας και γαλήνης.